

se pa vprašanje: „Kako to?“ Kratke besede naj to razjasnijo.

Kakor vsak lahko razvidi, sta omenjena čuta v tesnej zvezi med saboj. Eden brez družega ne more obstati, kajti eden podpira in nadaljuje družega. Tedaj so tudi pripomočki, katerih se učitelj poslužuje pri vznujanju čutil, zelo jednaki.

Kedaj naj učitelj začne se svojem delovanjem? Mislím, da ustóp v šolo je tudi začetek njegovega delovanja v tem smislu. Kolikor večji so otroci, tem bolj je treba ta blagi čút nadaljevati in utrjevati. Pripomoček, da se otroci vadijo svojega vladarja in dinastijo ljubiti, je ta, da poznajo njegovo imé, njegov rod in posebno blage njegove lastnosti. To spada v zgodovino. Se ve, da se v prvih letih le malo zgodovinskega podučuje in sicer to po berilnih vajah. To zadostuje, ako vé učitelj te vaje otrokom zanimivo in razumljivo razkladati, pomanjkljivo nadaljevati in jim tako najiminitnejše od cesarja in njegove slavne rodovine pripovedovati. Vidimo tedaj, da je branje sicer le posrednji, vendar le izdaten pripomoček za učitelja, ako ga le hoče prav vporabiti.

Drugi pripomoček je zemljepis. Otroci naj znajo, kje naš cesar vlada itd. Tudi to se uče v začetku po berilnih vajah in še le v poznejših letih imajo (v večrazrednicah) posebne knjižice. Tudi številjenje je posrednji pripomoček za učitelja, kajti tudi ono se rabi, na si bode pri zgodovini ali pa pri zemljepisu.

(Dalje prihodnjič).

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Povodom cesarjevega godu, ki je jutri dne 4. oktobra, pela se bode jutri v stolni cerkvi ljubljanski slovesna maša, k kateri je c. kr. deželno predsedništvo povabilo potom deželnega odbora vse člene deželnega zbora kranjskega. Ta pa je po predlogu deželnega glavarja sklenil, pooblastiti predsedništvo zborovo, da primernim potom presvitlemu cesarju izrazi povodom Najvišjega godu najgorkejša vošila in pa čutila neomahljive zvestobe in udanosti do presvitlega cesarja in njegove Visoke rodbine.

Predsedništvo deželnega zbora zvršilo je to nalogo včeraj potom c. kr. deželnega predsedništva.

— Razprave deželnega zbora kranjskega postale so v zadnji seji, minuli ponedeljek bolj živahne, ko je prišel v razpravo normalno-šolskega zaklada proračun za leto 1889. Opoziciji, zastopnikom velikega posestva, zdelo se je primerno, pri tej razpravi govoriti skozi okno: kako se na Kranjskem odriva bolj in bolj nemščina in prvi protigovornik vitez Gutmannsthal zašel je v svoji gorečnosti za nemštvo tako daleč, da je s povzdignjenem glasom zaklical, da se pri nas nemštvo tepta z nogami. Približno v enakem glasu pa z manj gorečim glasom, pritrkavala sta temu govorniku poslanca Deschman

in baron Schwegel. Od večine odgovarjala sta zastopnikom nemštva na Kranjskim, gospoda dr. Vošnjak in poročevalec Šuklje, stvarno, mirno pa odločno, da pač ponehava nemškutarjenje pri nas, da ima pa poduk v nemščini celo tudi v ljudskih šolah več prostora, kakor ji po postavah pristaja.

Večina zborova pritrdila je konečno po dalji, pa nikakor ne razburjeni razpravi, nasvetom finančnega odseka, glede normalno-šolskega proračuna, kakor tudi glede resolucije, v kateri se deželni šolski svet poživlja poduk v nemščini na ljudskih šolah v deželi vrediti v soglasji z državnimi temeljnimi zakoni in pa z razsodbami državnega sodišča. Seja trajala je do 2. popoldne in bode prihodnja seja v soboto dne 6. oktobra.

— Umrl je v nedeljo znani stavbenski mojster Anton Treo v visoki starosti 83 let. Včeraj bil je pokopan pri sv. Krištofu po sprevedu, katerega se je udeležilo mnogo občinstva.

— Vabilo k slavnosti katero priredi občina in fara Selška združena s tukajšnjim bralnim društvom in krajnim šolskim svetom v proslavo 40letnega vladanja Nj. Veličanstva presvetl. cesarja Frana Josipa I. v nedeljo dne 7. oktobra 1888. leta v Selcih.

— Kmetska posojilnica ljubljanske okolice vpisana zadruga z neomejenim poroštvom v Ljubljani imela je sklepom $\frac{3}{4}$ leta 1888 prometa: 297.486 gold. 82 kr. Posojil se je dalo v tej dobi 85.481 gld. in vrnilo se jih 83.001 gld. 50 kr.; stanje posojil znaša sklepom meseca septemara 96.852 gld. Hranilnih ulog sprejelo se je tekom $\frac{3}{4}$ leta 37.644 gld. 05 kr. izplačalo se jih je 40.490 gld. 18 kr.; stanje hranilnih ulog znaša sklepom meseca septembra 88.589 gld. 42 kr. Hranilne uloge obrestujejo se po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila dajejo se na osobni kredit (proti lastni menici) in na realni kredit (proti intabulaciji) po $5\frac{1}{2}\%$ oziroma po 6% . Uraduje se vsak torek, vsako sredo in saboto od 9. do 12. ure popoldne.

— Zahvala. Slavna kmetijska podružnica v Postojni je v proslavo 40letnega vladanja presvitlega cesarja Franca Jožefa tukajšnji šoli podarila jedno garnituro vrtnarskega orodja, za kateri dar, prelepi spominek, izrekata podpisana vsem častitim udom Postojniške podružnice srčna hvala!

Krajni šolski svet v Št. Petru na Notranjskem dne 29. septembra 1888.

J. Špilar,
predsednik.

M. Kalan,
nadučitelj.

— Da bi c. kr. okrajno glavarstvo zamoglo omogočiti vinorejcem prejem reznikov ameriških trt: vitis riparia, vitis solonis in York Madeira, vse tri za podlogo pri požlahtnenji, York Madeira pa za porabo brez požlahtnenja iz državne ameriške trtnice v Kostanjevici na pomlad leta 1889. so razpoložene pri dotičnih ob-

činskih uradih napovedalne pole v katere naj upišejo vinorejci svoje ime, stališče, h. št., potem vrsto gori imenovanih trt, in število reznikov do konca meseca oktobra l. 1888. Cena za 100 komadov reznikov se bodo razglasila, kadar bode tu sem dospel dotični odlok c. kr. visokega ministerstva za poljedelstvo.

C. kr. okrajno glavarstvo na Krškem,
dne 20. septembra 1888.

Weiglein, m. p.
c. kr. okrajni glavar.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Danes dospel je nemški cesar na Dunaj, kjer je bil po pred sklenjenih pripravah soditi, sijajno sprejet. Pravico, določevati red in pa slavnosti sprejema, varoval si je naš cesar s tako odločnostjo, ki se gotovo odobrava v vsej državi. Čudovito je, s kakovo nesramnostjo in predrznostjo so so pristaši Schönerejevo silili v to prašanje in to enako v dunajskem mestnem odboru, kakor v niževavstrijskem deželnem zboru, kjer je zvonec nosil protisemit Vergani. Pa vlada kazala je tu enkrat z jasnostjo, kateri ni moč podtikati ničesar, da za sprejem nemškega cesarja neče in ne potrebuje nikakoršnih nasvetov in nobene podpore. Cesarski namestnik baron Possinger skazal se je zopet v tem slučaju enako spretnega, kot reznega vladinega zastopnika.

Sploh je te dni na Dunaji živahno življenje, ker se je pričela državna sadna razstava, ki je poleg mnogobrojnih razstavljavcev, privabila tudi veliko število ogledalcev.

Povodom vojaških vaj poleg Feliksdorfa blizo Dunaja, nastala govorica, da je bil cesar v smrtni nevarnosti, ker je baje poveljništva oddelka topničarstva preslišalo znamenje, da ima streljanje nehati, ter se je še dalje streljalo, ko je cesar dalje proti topničarjem jahal, tako da bi ga mogla zadeti kroglja. V nekaterih krajih izrekoma v Granu na Ogorskem, priredila se je razsvitljava z ozirom na srečno prestano nevarnost cesarjevo, nekateri krogi pa trdijo, da glede velike oddaljenosti cesar ni bil v nikakoršni nevarnosti.

Istra. — S Poreča se brzojavlja, da je bivši deželni glavar Isterski dr. Vidulič po razgovoru, katerega je imel minuli soboto s c. kr. namestnikom Pretis-om, preklical svojo ostavko. Razumljivo je, da odstop Viduličev ni bil po volji varuhom italijanščine na Primorskem, čudno pa je vendar le, da bi bil tak pristaš lahonske stranke v Istri nenadomestljiv.

Hrvatska. — Z Zagreba se brzojavlja dne 30. septembra, da je imela nezavisna stranka v soboto večer shod in razgovor in da je pri tej priliki dosedajni

vodja stranke, grof Ivan Draškovič, naznanil, da odstopi od javnega političnega delovanja. — Temu nasproti pa javlja „Obzor“, da je sedaj ta vest neosnovana.

Zelo veliko vriša dela tudi v političnih hrvatskih krogih vest, da je vlada odstavila župana Križevačkega Dragutina Grdenič-a, zarad „krupne neposlušnosti“, ker je pri zadnji priliki nagovoril cesarja z daljem pozdravom, ne da bi bilo to na programu.

„Obzor“ javlja, da se je pa cesar o priliki onega pozdrava, županu večkrat z besedami: Hvala vam gospod župan, jako lepo, jako lepo; izrazil.

Nemška. — Dnevnik rajncega cesarja Friderika še vedno silovito iznemirja vse politične kroge. Znano je bilo sicer, da je skoraj v vseh vprašanjih pokojni cesar hodil lastno neodvisno pot, da bi mu bilo pa vsakojako vtikanje v politična vprašanja tako strogo zabranjeno, kakor sedaj brez ovinkov potrjuje knez Bismark, to se pa ni mislilo.

Sedaj prišlo je na svitlo, da je bil vrednik in izdatelj cesarjevega „dnevnika“ tajni svetnik Geffcken. Na predlog Bismarkov ustavil je vladajoči nemški cesar daljno izdavanje dnevnika, izdajatelja Geffckena, pa so dejali v preiskalni zapor.

Bismark je trdil, da so v „dnevniku“ tolike napake in neistinitosti, da se objavljen tekst sme imenovati izmišljen, pa postopanje Bismarkovo kaže, da sam sodi drugače.

Laška. — V nedeljo večer izročil je avstrijski poslanik ministerskemu predsedniku Crispi-u dragoceni veliki križ sv. Stefanovega reda in pa zelo laskovo pismo grofa Kalnoky-ja. S tega bi se smelo sklepati, da je zadnji razgovor obeh ministrov v Čeških Toplicah imel za nas nekaj povoljnega vspeha.

General Boulanger hoče izdati manifest na narod v 10 milijonov izvodih baš isti dan, ko se snideta francoski zbornici. Tako poročajo republikanski listi. Časopisi, ki zanj pišejo, pa to zanikavajo. Sicer se pa še sedaj nič gotovega ne ve, kjer on biva. Ko se zbornici snideta, se bode že prikazal.

Žitna cena

v Ljubljani 22. septembra 1888.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 95 kr. — banaške 7 gold. 32 kr. — turšice 5 gold. 70 kr. — soršice 5 gold. 75 kr. — rži 5 gold. 30 kr. — ječmena 3 gold. 10 kr. — ovsa 4 gold. — kr. — ajde 5 gold. 60 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 05 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 24. septembra.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rrž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.